

Adolf Rundqvist

Till

Direktionen för Finlands Bank.

Härmed får jag vördsammast ingifva följande redogörelse för en af mig med understöd af Finlands Bank företagen studieresa till England under innevarande år.

Resan anträdde den 16 april. Efter ett par dagars uppehåll i Köpenhamn anlände jag till Birmingham den 24 april, där jag under närmare två månaders tid bedref engelska språkstudier under d:r F.E. Sandbachs ledning. Den 18 juni reste jag till London och uppvaktade följande dag Deutsche Banks direktion, där jag blef på ett förekommande sätt mottagen af bankdirektör E. Bitter. Den 20 juni vidtog jag med min tjänstgöring i nämnda bank.

Deutsche Banks filial i London öppnades 1873 med en personal af fyra personer, nämligen en direktör, en kassör och två bokhållare. London var vid den tiden som bekant, mer än nu världshandelns centrum och att bereda den tyska handeln lättnader, främst genom accepterande af tyska importörers växlar, var afsikten med filialens öppnande. Från den ringa början för 40 år sedan har den utvecklats så, att den numera sysselsätter inemot 400 personer, hvaraf ungefär

tre fjärdedelar äro tyskar. Dess nettovinst för de två senaste åren har varit: 1911 £ 147,000 och 1912 £ 144,000.

Kontoret är indeladt i följande afdelningar:

- 1) Cash Department
- 2) Bills Payable Department
- 3) Bills Receivable --"
- 4) Stock --"
- 5) Foreign Bills --"
- 6) Shipping --"
- 7) English Correspondence Department
- 8) German --" --"
- 9) Coupon Department
- 10) Postal & Juniors Department
- 11) Book-keeping --"
- 12) Sugar --"

Af dessa afdelningar var jag i tillfälle att studera följande: Bills Payable Department (20 juni - 3 juli), Bills Receivable Department (3 - 24 juli), Stock Department (24 juli - 1 sept.), Foreign Bills Department (1 - 16 sept.) och Shipping Department (16 sept. - 11 okt.).

Bills Payable Department.

I denna afdelning voro sammanförda checker, dragna på Deutsche Bank, af banken accepterade finansväxlar, på banken ~~dimieielade~~ ^{domicilierade} växlar äfvensom cirkulärkreditbref. Arbetssättet var i korthet följande. De två första arbetstimmarna användes att bokföra inkommande advisbref. Elfvatiden begynte checker, inlösta af andra banker, anlända. För att underlätta bokföringen försågos checkerna med numror - hvarje bank hade nämligen sin särskilda nummer -, hvar efter endossona granskades. Därvid iaktogs största möjliga noggrannhet, i det att hvarje checks endosson granskades

af två särskilda personer. Checkerna affördes därpå ur registren, hvilket kontrollerades och vidimerades af särskilda äldre tjänstemän, som jämväl granskade checkernas underskrifter och belopp. Checkernas antal varierade mellan 700 och 1,500 per dag. Likvid skedde genom s.k. banker's payments d.v.s. anvisningar på en af bankens korrespondenter, The Union of London and Smiths Bank, eller om de af en bank inlämnade checkernas antal var ytterst ringa, genom att acceptera checkerna betalbara hos nämnda bank. Som bekant är Deutsche Bank icke medlem af London Bankers' Clearing House. För ett par år sedan gjorde banken ett försök att blifva upptagen som medlem, men dess anhållan möttes med afslag.

Som en nyhet i tekniskt afseende må framhållas, att registren i denna, liksom i bankens öfriga afdelningar hade tryckta numror. För bokföringen ^{af} cirkulärkreditbrefven betjände man sig af amerikanskt kortsystem.

Omfattningen af bankens acceptering af finansväxlar eller "pappersdrakar", som de kallas i City, hade varit af intresse att veta, men lyckades jag icke erhålla några exakta uppgifter därom.

Afdelningen sysselsatte 23 personer.

Bills Receivable Department.

Denna afdelning omfattade diskontering och inkassering af växlar betalbara i Stor - Britannien. De flesta växlarna diskonterades af bankens utländska korrespondenter. Bankens hufvudkontor diskonterade ganska sällan, medan diskontering af filialernas växlar, isynnerhet af Hamburger filialens, var en alldaglig företeelse. Under förra halfåret 1913 diskonterade bankens hufvudkontor och filialer 3,300 växlar, hvilkas värde uppgick till £ 2,915,500, under det att de utländska korres-

pondenterna sålde 24,200 växlar till ett belopp af £ 14,280,000. Bland finska banker diskonterade endast Föreningsbanken och Nordiska Aktiebanken. Den förra diskonterar alla sina pundväxlar, hvilkas löptid öfverstiger 30 dagar, medan den senare diskonterar äfven kortare.

De af banken tillämpade diskontsatserna, som varierade mellan marknadsräntan och det officiella diskontot, bestämdes i hvarje enskildt fall af direktionen. Endast i två fall var räntan fix. Understeg växelns belopp £ 100 eller var dess löptid kortare än 15 dagar, följdes alltid den officiella diskontsatsen. Provision debiterades endast i händelse diskontören icke hade löpande räkning i banken.

I olikhet med de engelska bankinstituten sälja de utländska bankerna i London af dem diskonterade växlar. Sålunda sålde Deutsche Bank nästan dagligen växlar åt billbrokers och vid mer trängande penningbehof äfven åt sina korrespondenter i London, National Provincial Bank of England och Union of London and Smiths Bank. Jämväl till några kontinentala banker ägde försäljning rum. En ofta förekommande afnämare var Oesterreichisch - Ungarische Bank. Växlarna såldes i regeln till den för tillfället rådande marknadsräntan, hvarom de kontinentala köparna hvarje morgon underrättades genom telegram.

Växlarna sändes efter det de blifvit bokförda och accepterade till National Provincial Bank of England i och för inkassering. Blott i brådskande fall ombesörjdes inkassering af banken själf. En omständighet, som väckte mitt intresse, var att det stora flertalet växlar voro accepterade betalbara hos någon bank. Icke - domicilierade växlar voro ungefär lika sällsynta som domicilierade växlar här hemma. Kunde en reform i detta afseende genomföras hos oss - jag

tänker närmast på Helsingfors med dess clearingsystem - , så lider det intet tvifvel, att såväl bankerna som deras kunder hade nytta däraf.

Omfattningen af bankens inkassorörelse under förra halfåret 1913 framgår af följande sammanställning:

Avista växlar:

Hufvudkontoret . . .	23,085 st.	2,214,000:-	
Filialerna	43,115 "	8,937,000:-	
Andra	115,275 "	<u>28,867,000:-</u>	40,018,000

Andra än avista växlar:

Hufvudkontoret . . .	3,050 st.	1,981,000:-	
Filialerna	2,075 "	747,000:-	
Andra	12,740 "	<u>10,912,000:-</u>	13,640,000
			£ 53,658,000

Stock Department.

är bankens näst största afdelning och sysselsätter omkr. 80 personer. Den sköter bankens fondbörsaffärer samt handhar förvaltningen af dess öppna depositioner. Jag började min tjänstgöring i Order Division. Denna underafdelning har, såsom äfven namnet anger, mottagande och utförande af börsuppdrag om hand. Orderna inkommo vanligen telegrafiskt. Till förekommande af all tidspillan har banken inrättat åt sig ett eget telegrafkontor för telegramväxling med kontinenten, och Order Division står i förbindelse med detta medels en rörpostledning. Orderna antecknades och telegraferades till börsmäklarnes kontor, till hvilka banken hade direkta telefonledningar. För uppdragens utförande på Stock Exchange är banken nämligen tvungen att anlita mäklare, då banker enligt börsordningen icke kunna upptagas som medlemmar af börsen. Med hvilken snabbhet gifna uppdrag utfördes af mäklarna kan

omnämnas, att svar från dem kunde ingå 10 à 15 minuter efter det uppdraget gifvits. Sedan svar erhöles, utskrefvos telegram omedelbart och afsändes till uppdragsgifvarne. Likaså utskrefvos, bokfördes och expedierades noter.

Den vinst banken gör på dessa affärer består i hälften af den af mäklaren debiterade provisionen. I vissa undantagsfall nöjde sig banken dock med en mindre vinst än den nyssnämnda, ity att en lägre tariff tillämpades än den af mäklaren följda. Denna förmån åtnjöt en del banker. Emellertid kunde det hända, att två samtidigt föreliggande köp- och försäljningsorder läto kompensera sig med hvarandra, i hvilket fall uppdragen icke lämnades till mäklaren, utan afräknades till medelkurs på banken, som sålunda blef att behålla hela provisionen.

Bankens börsaffärer hafva under de två senaste åren visat en betydlig tillbakagång. Antalet afslutade affärer varierade under juli månad detta år mellan 10 och 64 per dag. Affärer gjordes för det mesta i sydafrikanska och australiska grufaktier samt en del amerikanska papper.

Må det tillåtas mig att i detta sammanhang beröra några sidor af det engelska börsväsendets i vissa afseenden säregna organisation. Fondbörsen i London, Stock Exchange, är en privat institution, hvars medlemmar bestå af brokers (mäklare) och jobbers eller dealers (handlande). Skillnaden mellan dessa två är den, att brokern köper och säljer värdepapper på uppdrag af allmänheten mot en provision, medan jobbern köper och säljer för egen räkning. En broker får inte uppträda som jobber, medan en jobber är förbjuden att göra affärer med utomstående.

Börsen är indelad i olika marknader. En sådan definierar en engelsk författare på följande enkla och målande sätt:

"En marknad på Stock Exchange är en grupp jobbers stående på ett bestämdt ställe i börssalen och redo att göra affärer i en viss klass af värdepapper, i hvilka de specialiserat sig". Sålunda talar man om Consol, Home, Railway, Foreign Market o.s.v.

Tillgången vid transaktioner på Londonbörsen är följande. En broker, som fått ett börsuppdrag sig ombetrodt, vänder sig till en jobber under antydande eller angifvande af beloppets storlek. Den senare "gör kursen" d.v.s. nämmer tvenne kurser, en köpkurs och en försäljningskurs, till hvilka han är beredd att afsluta affären, utan att dock ha reda på huruvida brokern har i uppdrag att köpa eller sälja. Skillnaden mellan köp- och försäljningskurserna kallas "jobber's turn" och utgör, ehuru naturligtvis långt ifrån alltid, jobbers vinst. En affär kommer därigenom till stånd, att brokern säger "Jag köper af Eder" eller "Jag säljer åt Eder".

Någonting motsvarande jobbern förekommer icke på de kontinentala börserna. Hans existensberättigande tillskrifves den stora mångfalden af värdepapper, som äro föremål för handel å Londonbörsen, och man påstår, att utan honom börsoperationerna skulle i hög grad försvåras. En svaghet, som säges vidlåda systemet, är att jobbern ofta saknar de stora resurser, som satte honom i stånd att bereda en fullständigt fri marknad.

På börsen afslutade affärer kunna anmälas till intagning i den officiella börslistan. Något anmälningstvång existerar dock icke, och blott ett fåtal operationer anmälas. Den officiella listan är följaktligen ofullständig, men kompletteras i någon mån af de s.k. "tape prices". Dessa pris insamlas af Exchange Telegraph Company genom att tid efter annan under dagens lopp interpellera jobbers i olika mark-

nader. De sålunda erhållna noteringarna telegraferas därpå till bolagets abonnenter. Deutsche Bank var en af dem, där jag också såg en mottagningsapparat.

Tillträde till Stock Exchange äga endast börsmedlemmar och ett begränsadt antal af deras kontorister. Jag var sålunda icke i tillfälle att besöka denna intressanta institution. Däremot åsåg jag en gång en s.k. "street market". Efter börsens stängning kl. 4 samlas börsmedlemmarne på Throgmorton Street och ett par angränsande gårdsplaner och fortsätta handeln i amerikanska papper. Börsen i New York öppnas först kl. 3 e.m. engelsk tid, och affärer, som icke medhunnits under börstid, göras på gatan. Det lär stundom gå tämligen lifligt till på denna marknad, men detta var icke fallet, då jag besökte den. Gatumarknaden står själfallet icke under något slags kontroll från börskommittens sida. Noteringarna från denna marknad förekomma i de finansiella bladen under rubriken: "Street prices".

De flesta affärer som afslutas på börsen i London, äro termins- eller leveransaffärer. För affärer i alla andra värdepapper utom consols ges det två likvidationer, den ena i medlet, den andra i slutet af hvarje månad, medan det i fråga om consols ges endast en, som infaller i början af månaden. Hvarje likvidation tager i anspråk tre och i vissa fall t.o.m. fyra dagar.

Värdepapper köpta för en viss betalningsdag kunna i regeln öfverföras i ny räkning för nästa betalningsdag. Är detta händelsen, omräknas värdepappren enligt det på första likvidationsdagen gällande marknadspriset, och köparen har att erlægga utom möjlig kursförlust en ränta, kallad contango, till säljaren. Contangoräntorna äro vanligen jämförelsevis höga, hvilket särskildt är fallet under en stark hausse-pe-

riod. Bankerna såsom stora försäljare af värdepapper äro under sådana förhållanden mer än villiga att prolongera försäljningarna. Deutsche Bank hade en stor del af reportpenningarna placerade i dylika eller därmed likartade affärer.

Då de engelska värdepappren förete vissa egendomligheter, må några ord ägnas jämväl åt dem. De mest omtyckta värdepapper i England äro de inregistrerade. Endast ifall man önskar förskaffa åt ett värdepapper en internationell marknad, ger man det form af innehafvarpapper. De inregistrerade värdepappren bestå, utom af inregistrerade aktier, af registrerad och inscribed stock. Stock skiljer sig från aktier däri, att stock kan delas och öfverlätas i hur ojämna belopp som hälst och noteras i likhet med obligationer i procent. Till intressenterna utfärdas stockcertifikat, men vid försäljning måste dessa åtföljas af särskilda öfverlåtelsehandlingar, hvilka draga ganska höga stämpelafgifter. Enahanda förfarande iakttages äfven vid öfverlåtelse af engelska aktier. Vid transport af inscribed stock är förfarandet ett något annat, i det att presterande af stockcertifikat icke är nödvändigt. Däremot fordras personlig uppvaktning af den inregistrerade ägaren eller hans befullmäktigade ombud vid det kontor, där registret föres. Inscribed stock är bl.a. de engelska statslånen. Inregistrerade engelska värdepapper åtföljas icke af kupongblad, utan dividenderna betalas medels checker.

Öfverlåtelse af stock äfvensom bankens contango-affärer handhades af en särskild underafdelning, benämnd Transfer Division.

Foreign Bills Department.

omhänderhade handeln med utländska valutor och ädla metaller.

Handeln med utländska valutor i London, som tidigare huf-

vudsakligen låg i händerna på firman Rothschild, öfvergick med de utländska bankfilialernas öppnande till en stor del till dem. De engelska bankerna förhöllo sig nämligen ganska likgiltiga till dylika affärer. Dock har under de allra senaste åren en förändring i detta afseende ägt rum, ity att denna rörelsegren upptagits äfven af några engelska banker, bland hvilka den välskötta London City & Midland Bank och London County & Westminster Bank särskildt må nämnas. Anslag sådana som "Foreign business transacted" är man numera visserligen i tillfälle att se i många engelska bankers fönster, men osannolikt är det icke, ^{i flere fall} att de utländska affärerna i flere fall inskränka sig endast till växling af utländskt mynt.

Transaktionerna i utländska valutor försiggå för det mesta på bankkontoren, ty börs hålles endast två gånger i veckan, tisdagar och torsdagar.

De valutor, i hvilka Deutsche Bank gjorde de största affärer, voro riksmark och francs. Under senaste halfår köpte banken tyska valutor till ett belopp af 90 milj. riksmark och franska till c. 19 milj. francs. Agiovinsten å samtliga valutor steg för nyssnämnda period enligt vårt sätt att räkna till c. £ 14,000:-- . Banken följde emellertid, i afsikt att utröna afdelningens rentabilitet, en annan beräkningsgrund, i det att afdelningen debiterades för alla inköp af valutor och krediterades för försäljningar, å debetsaldot beräknades $2\frac{1}{2}\%$ ränta. Denna ränta, som för ofvannämnda period utgjorde c. £ 5,000, reducerade sålunda afdelningens vinst till c. £ 9,000:-- , hvaraf £ 5,900 härrörde från riksmarkvalutorna. Afdelningens största årsvinst har varit £ 24,000, efter afdrag af oförmälda ränta. Beträffande riksmarkvalutorna har banken numera att utstå en ganska skarp

konkurrens från Dresdner Banks och Disconto - Gesellschafts sida.

Några enhetliga principer tillämpades icke vid diskontering af utländska växlar, ity att snart sagdt hvarje kund hade sina särskilda villkor. Utom ränta och stämpel debiterades ofta provision (brokerage). De förnämsta kunderna voro en del engelska och skottiska banker samt billbrokers.

Vid försäljning af checker följdes inga fixa kurser, utan voro dessa helt och hållet beroende af beloppets storlek. Var detta ringa, debiterades köparen dessutom porto för advisbrefvet. - Bankens växlingsrörelse omfattade endast tyskt och franskt sedelmynt.

Shipping Department.

Denna afdelning handhade accepteringen af dokumenttrattor, dragna mot hos banken öppnade rembours-krediter. Dessa voro till en stor del öppnade af tyska samt österrikiska banker och handelshus. Förenings - Banken, Nordiska Aktiebanken, Wasa Aktie Bank samt ett par köpmän i Helsingfors bildade den finska kundkretsen.

De accepterade växlarnas antal varierade mellan 75 och 250 per dag. Deras totalsumma steg för senaste år till bortåt 18 milj. pund. - Krediterna äro skyddade antingen genom tillgodohafvanden i London eller Berlin eller ock genom deponerade värdepapper. Bankens profit utgöres af en provision, i regeln $1/8\%$ för tre månaders växlar.

Detta slags affärer hafva hittills bedrifvits uteslutande af några engelska bankfirmor och de utländska bankfilialerna, medan de engelska bankaktiebolagen icke ansett dem falla inom området för en banks verksamhet. Likväl synes London City & Midland Bank frångått denna uppfattning, då den

helt nyligen öppnat en rembours-afdelning, enligt uppgift efter Deutsche Banks mönster.

Sedan jag slutat min tjänstgöring i Deutsche Bank ägnade jag de återstående två veckorna af min Londonvistelse åt teoretiska bankstudier.

Jämte det jag har äran bifoga afskrifter af tvenne intyg, ber jag att till Direktionen få frambära min djupt kända tack för att hafva beredts tillfälle att företaga denna lärrika resa.

Helsingfors, den 28 december 1913.

Adolf W. Rundqvist

Birmingham, 12:th June, 1913.

I have much pleasure in stating that Mr. Rundqvist has been studying English under my instruction for nearly two months and has made excellent progress. He has, throughout, shown unusual thoroughness in his study of the language, as well as quickness in grasping the exact meaning of our idiomatic expressions and constructions, which prove so difficult to foreigners. He has regularly done written translation from Swedish into English, and is now able both to write and to speak with ease and accuracy.

Francis E. Sandbach.

(B.A.Lond., M.A.Cantab., Ph.D.Strassburg)

Lecturer at the University of Birmingham.

London, 11:th October 1913.

We hereby certify that Mr. A.W. Rundqvist has been with us at this Bank since the 20:th June last, and has utilized the time to gain an insight into English banking methods.

For the Deutsche Bank (Berlin)

London Agency

M.v.Rapp.

Manager.

Afskrifternas riktighet bestyrka:

